

Rosenlunds mödravårdsteam & Rosenlunds barnhälsovårdsteam

Om risker för det ofödda och späda barnet
vid skadligt bruk och beroendesjukdom hos föräldrar
och behovet av tidig samverkan

Mödravård och barnhälsovård inom Beroendecentrum, Region Stockholm

Erbjuder ett utökat och specialiserat vårdprogram med utgångspunkt i de nationella programmen för mödravård och barnhälsovård

Förebyggande och tidiga insatser

- **Indikerad nivå**

Identifierade sköra och utsatta individer och familjer som bedömts ha behov av särskilda och omfattande insatser

- **Selektiv nivå**

Identifierad riskgrupp: barn i familj med riskbruk/ skadligt bruk

- **Universell nivå**

Mödra-barnhälsovård enligt nationella program

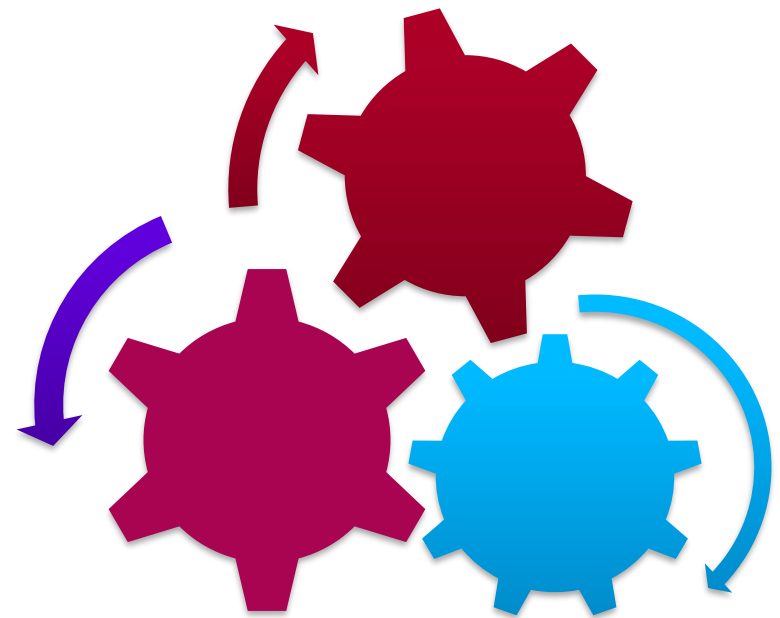
Hög komplexitet

Kräver:

❖ tvärprofessionella
team

Kräver:

❖ samverkan

Våra två multidisciplinära team

Rosenlunds mödravårdsteam

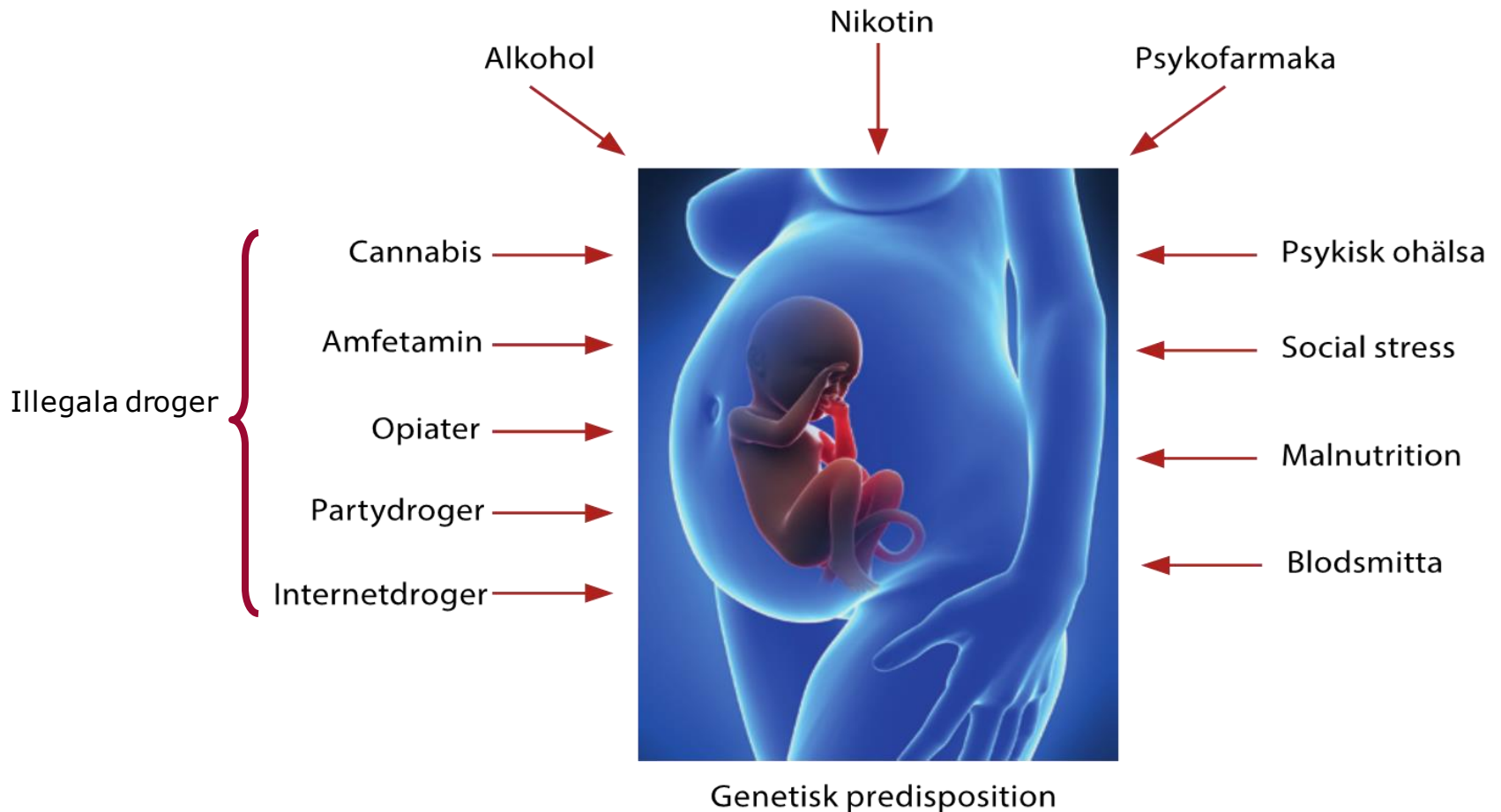

Rosenlunds barnhälsovårdsteam

- 3 barnmorskor
- 3 kuratorer
- 1 psykolog (vuxen)
- 1 psykiater/spec beroendemedicin
- 1 psykolog (barn, 50%)
- 1 obstetriker (20%, konsult)

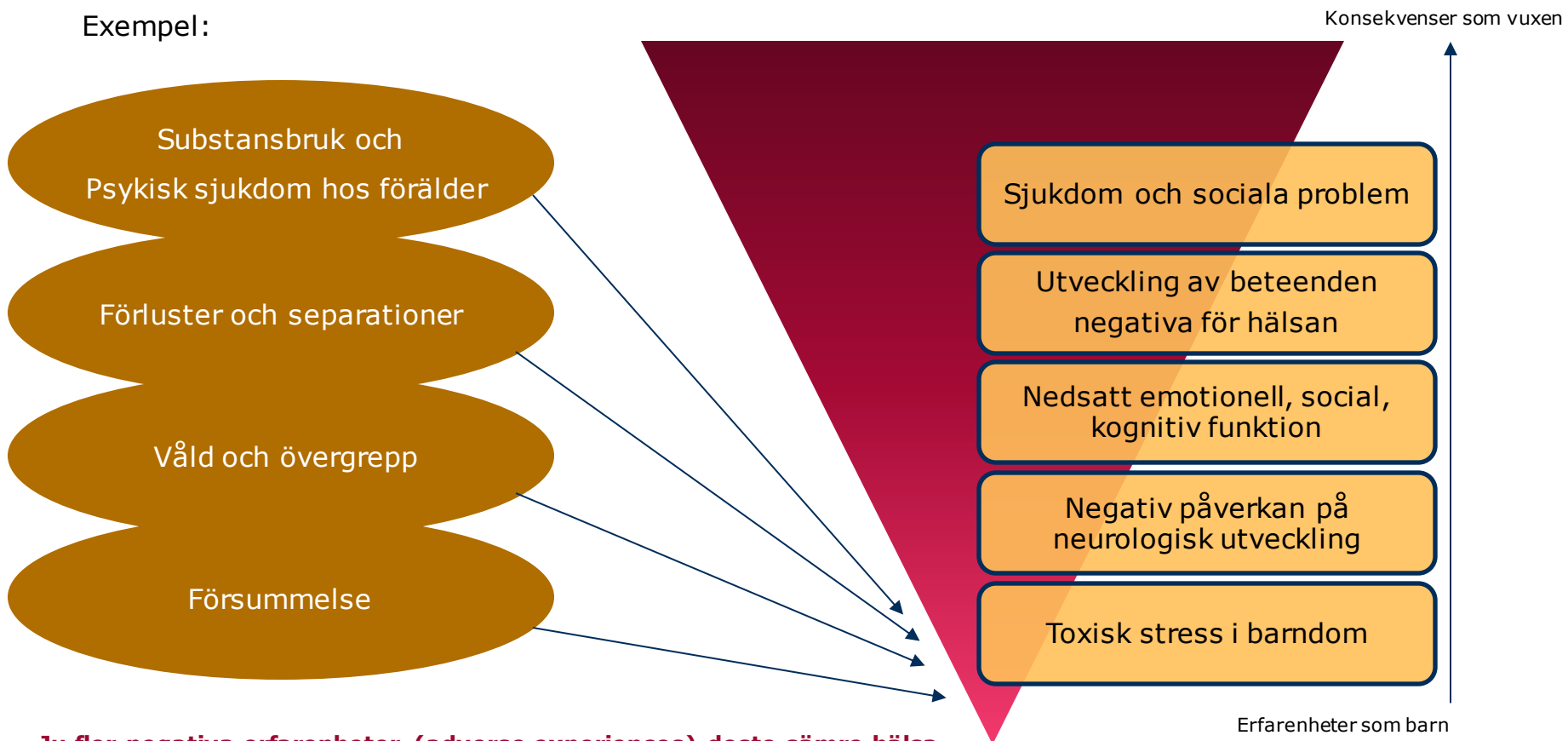
- 3 BHV sjuksköterskor
- 1 kurator
- 1 barnpsykolog (50%)
- 1 barnläkare/neonatalog (40%, konsult)

Exponering under fosterlivet som innebär risker för barnets utveckling på kort och på lång sikt

Adverse Childhood Experiences (ACES)

Exempel:

Ju fler negativa erfarenheter (adverse experiences) desto sämre hälsa.

Komplext samverkande faktorer. Tex vid fyra ACEs ökar risken för intravenöst drogmissbruk tiofalt

Hur mår föräldrarna?

Beroendeproblematik förekommer som regel tillsammans med annan psykisk ohälsa och/eller psykisk sjukdom och/eller funktionsnedsättning

- Ångest
- Depression (Bipolärt syndrom, Post partum depression)
- PTSD (posttraumatiskt stressyndrom)
- Emotionell instabilitet (Personlighetsstörning)
- Kognitivt funktionsnedsättning (IF)
- Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (ADHD, AST)

Multipl psykosocial belastning - **STRESS**

Till exempel

- Ensamstående mamma – pappa okänd/oönskad... och/eller **konflikter mellan föräldrarna** och/eller föräldrar som separerar under graviditet eller barnets första år
- **Föräldrar utan socialt stöd**, nätverk med egna svårigheter....
- ...med egna erfarenheter av uppväxt med föräldrar med **skadligt bruk** av alkohol och droger, våld, placeringar osv
- Kriminalitet och fängelsevistelse
- **Ekonomiska svårigheter**
- Arbetslöshet och bostadslöshet

Bristande tillit (till sig själva, till andra, till vård och myndighet)

Med spädbarnet i fokus

**Hur är det
med bebisen?**

Fetalt alkohol syndrom (FAS och FAS-D)

- Tillväxthämning
- Missbildningar i ansikte och/eller andra delar av kroppen och/eller organ
- Symtom från hjärnan och centrala nervsystemet

Många barn med FASD

saknar de typiska dragen men har ändå hjärnskador.

Neonatalt abstinens syndrom (NAS)

Abstinens efter opiatexponering under fosterlivet

Symtom:

- Skakningar och överspändhet
- Irritabilitet, gälla skrik
- Överaktiva reflexer
- Kramper
- Dålig viktuppgång: svårigheter med att suga, kräkningar, diarré, uttorkning
- Gäsningar, nästäppa, nysningar
- Feber och svettningar

Vad ser vi hos det späda barnet?

- **Sömnen** - Somnar ifrån eller svårt att sova.
- **Maten** - Får inte i sig så mycket, är övermatade.
- **Känslighet och missnöje** - Regleringssvårigheter.
- **Hyperaktivitet** - Svårt att vara stilla och komma till ro.
- **Hypertoni** - Kroppen anspänd, rörelser okoordinerade.
- **Tysta** - Jollrar inte så mycket. Kanske inte heller gnäller
- **Tillbakadragenhet** - Undviker kontakt, självstimulering.
- **Rädda** - Undviker vara i nära kontakt men observerar.
- **Sen eller avvikande utveckling.**

Samverkan

- Med andra barnmorskemottagningar
- Med verksamheter inom beroendecentrum
- Med vuxenpsykiatri
- Med enheter inom socialtjänsten (riktade mot vuxna) – myndighet och stöd
- Med neonatalavdelning
- Med enheter inom barnmedicin
- Med enheter inom socialtjänsten (riktade mot barn) – myndighet och stöd
- Med andra barnavårdscentraler

Upptagningsområde Stockholms län

I Stockholms län finns knappt 2,5 miljoner invånare och det föds nästan 30 000 barn

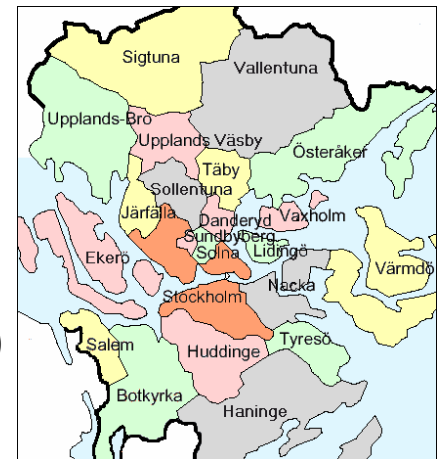
Inskrivna vid RMT och RBHT

- Ca 60 gravida per år
- Ca 45 barn per år

Upptagningsområde Stockholms län

- 36 kommuner samt 13 stadsdelsförvaltningar (Stockholms stad)
- 75 barnmorskemottagningar och 128 barnavårdscentraler

Upptagningsområde för hembesök etc

Hur många barn är exponerade för alkohol eller andra skadliga substanser?

Uppskattningsvis. 7-9 procent av gravida dricker alkohol; Förekomsten av FASD i befolkningen är 7,4 promille (och FAS 1,4 promille); ca 50 barn per år föds exponerade för opiater p g a LARO osv

Var är de andra?

Rosenlunds mödravårdsteam

Rosenlunds barnhälsovårdsteam

Angela, Agnes, Hanna, Jessica,
Cecilia, Therese och Catinka.

Frånvarande: Inga, Katrin och
Stina

Susana, Stina, Anki, Ann-loise
och Ulrika.

Frånvararande: barnläkaren

Tack!

ann-loise.karlsson@regionstockholm.se

agnes.dahl@regionstockholm.se

kristina.helmstrand@regionstockholm.se

Urval av tips på länk

Rosenlunds mödra- barnhälsovård

[Barnhälsovård och mödravård \(beroendecentrum.se\)](https://beroendecentrum.se)

[Audit/Dudit - handledning för bammorskor inom... | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

[Barn som varit inskrivna på Rosenlunds Barnhälsovårdsteam - Riktat barnhälsovårdsprogram.pdf | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

BVC podden

[BVCpodden 130: Barn som far illa: Hur får vi syn på dom? Och vad gör vi? \(fireside.fm\)](#)

[BVCpodden 107: Försummelse: "Det är lika allvarligt som misshandel" \(fireside.fm\)](#)

[BVCpodden 83: Barn och svåra saker: "Psykiskt våld är också våld" \(fireside.fm\)](#)

[BVCpodden 79: Beroendeproblematik \(del 2 av 2\): Metodema som hjälper föräldrarna \(fireside.fm\)](#)

[BVCpodden 78: Beroendeproblematik \(del 1 av 2\): Så jobbar Rosenlunds barnhälsovårdsteam \(fireside.fm\)](#)

[BVCpodden 32: "Det går att göra nåt åt sitt eget alkoholbruk" \(fireside.fm\)](#)

ACEs

[Adverse Childhood Experiences \(ACEs\) – YouTube](#)

[Nadine Burke Harris: Hur barndomstrauman påverkar hälsan genom hela livet | TED Talk](#)

Allmänna Barnhuset

[Multiutsatta barn - Stiftelsen Allmänna Barnhuset \(allmannabarnhuset.se\)](https://allmannabarnhuset.se)

NKa

[Barn som anhöriga - Nationellt kompetenscentrum anhöriga \(anhoriga.se\)](https://anhoriga.se)

Barnafrid

[Barnafrid - Linköpings universitet \(liu.se\)](https://liu.se)

SUF (Samverkan Utveckling Föräldraskap)

[Kognitiva svårigheter och föräldraskap \(regionuppsala.se\)](https://regionuppsala.se)

Junis (IOGT)

[Uppmärksamhetsveckan som spelar roll | Junis](#)

CAN

[Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning – CAN](#)

Ersta Vändpunkten

[Barn och familjer \(erstadiakoni.se\)](https://erstadiakoni.se)

Exponerade barn, FAS-D etc

[FAS-Portalen | Vad är FAS? \(fasportalen.se\)](https://fasportalen.se)

[How to strengthen the focus on children affected by prenatal alcohol exposure to help them lead a good life? \(nordicwelfare.org\) 220909](#)

[Identifying use of alcohol and other substances during pregnancy – A Nordic overview by Nordens välfärdscenter - Issuu](#)

Heimdahl Vespä K (2021) Substance use, pregnancy, and parenthood A study on problematizations and solutions, Avhandling. Stockholms Universitet. Socialt Arbete.

Fråga din granne:

Vad i den här presentationen var mest relevant för dig och/eller din verksamhet?